

UMĚLEC

OBSAZENÍ

KAREL - Linou objevený umělec, samouk. Asi pětadesátiletý. Vypadá jako samotář a podivín, ale společenský je až dost. Agresivnímu světu se brání suchým humorem. Je inteligentní a okolí, které si myslí, že ho má v hrsti, umí elegantně převést. Nejlepší je mu doma u řeky, ale neztratí se ani ve vybrané společnosti. Dočasně slávy využije k mileneckým a cestovatelským zážitkům. Pak se bez zatrpklosti pokorně vrátí do své chatrče.

LINA - schopná až všehoschopná kurátorka. Osamělá, bezdětná. Žije hlavně pro svoji kariéru. Pro umění. Nakonec z ní vyplave i trocha lidskosti.

MAJKA - Není tak inteligentní jako Lina, která je její velký vzor. Až bude starší a schopnější, chtěla by být stejně důležitá jako ona. Kromě chytrosti jí ale chybí i odvaha porušovat pravidla. V závěru se rozhodne to napravit.

PEPIK - Soused Karla. Moravák. Kutil. Šikovný až moc. Vrtá mu hlavou, jak je možné, že se za "úplný blbosti" platí tak velké peníze. Není zlý, jenom vynalézavý. A hrabivý. Snaží se Lině vnutit sám sebe, protože je zručnější než vyvolený Karel. Na bienále v Benátkách neváhá udělat ostudu, když vytvoří totožnou instalaci současného umělce. Nakonec je rád, že se mu Karel vrátil z velkého světa a má s kým chodit na ryby.

MILOŠ - Docela vyhořelý teoretik, který si zajistil intrikami a známostmi teplé místo ve státní správě. Jde mu o pohodlí, zaměstnanecké benefity a pohyb v high society. Připadá si důležitý, i když ví, že světový už nebude. Není tak zapálený pro věc jako Lina, klidně by uměnovědný kabát odhodil a vyměnil za jiný atraktivní obor. Ale nejlepší léta už jsou pryč. To dokazuje zvoláním: Končím s uměním.

ČIŠNÍK, členové holubí letky, technici....

OBSAH

1. INSPIRACE	...1
2. UMĚNÍ	...5
3. AUKCE	...9
4. VERNISÁŽ	...12
5. CENA	...21
6. BIENÁLE	...24
7. UMĚLEC	...28

UMĚLEC

1. INSPIRACE

Bažinatá krajina s chatrčí. Okolo to trochu bublá. Ponurá atmosféra. Jsou slyšet žáby. Diváci jsou řeka.

Karel sedí před chatrčí, dýmku v ústech, vyřezává loďku z kůry. Vystajlovaná kurátorka Lina našlapuje na podpatcích stezkou mezi mokřady. V ruce svírá vějíř růžových nafukovacích balonků. Všimne si Karla, jde rychle k němu a obejmě ho.

LINA *(pláče dojetím)*

Já jsem tak šťastná...

KAREL Ale no jó... dyť já taky *(utěšuje ji)*

LINA Vy nevíte, jak já jsem šťastná... myslela jsem, že tady umřu.

KAREL Ale co byste umírala. Tady se neumírá.

LINA Ne?

KAREL Ne. Umírá se až v nemocnici v Brodě.

LINA Ryjete?

KAREL Ryju.

LINA A co to ryjete?

KAREL Loďku.

LINA To je hezký.

Často takhle ryjete?

KAREL Často.

LINA A jak dlouho takhle... ryjete?

KAREL Někdy pět, někdy deset minut.

LINA Myslela jsem, kolik let už tohle děláte?

KAREL Od pěti let.

LINA Uaaau.

Pomáhá vám to?

KAREL Ne. Vy chcete šoustat za prachy?

LINA No dovolte, vypadám tak?

KAREL Jo.

LINA Teď bych se měla urazit a odejít.

KAREL Asi jo.

LINA Jak se odtud dostanu?

KAREL Odtud? Nijak.

LINA Jak to myslíte?

KAREL Nevede odtud žádná cesta. Budete tady muset se mnou žít až do smrti.

LINA Děláte si srandu?
KAREL Zabloudila jste?
LINA Měli jsme tady takovou performanci...
KAREL Tady v močálech je to nebezpečný.
LINA Neuděláte mi nic, že ne?
KAREL Mám vevnitř jedenáct mrtvol. Musím se podívat, jestli je tam místo na dvanáctou a řeknu vám.

Karel jde dovnitř. Vzápětí se vrací. Lina na něj vyděšeně zírá.

KAREL Tak bohužel, musíte počkat, až nějaká shnije a uvolní se mi tam flek.
LINA Děláte si zase srandu?
KAREL Chcete kafe?
LINA Máte fair trade?

Karel zajde dovnitř. Lina se upravuje, snaží se klacíkem očistit svoje lodičky od bláta. Karel donese turka.

KAREL Turek.
LINA Díky. Já myslím, že nebudete úchyl. To byste mi nevařil kafe.
KAREL Každý úchyl nejdřív uvaří kafe. Co to je? (*ukazuje na balonky*)
LINA Happy balls. Z akce Art happiness.
KAREL Aha. Vypadá to jako balonky.
LINA To jsou balonky.
KAREL Tak vidíte, nakonec se domluvíme.

LINA (*pije kávu*)
Brr. Podržíte mi to? (*podává mu balonky*)
KAREL Jistě.

Karel pustí balonky, odletí do nebe.

LINA Ježíkriste, co jste to udělal?!
Zničil jste celou performanci!
KAREL To je mi líto.

Oba se dívají nahoru za mizejícími balonky.

LINA Nestihla jsem tam dát poselství! A nezazněl signál! Laszlo bude strašně nasranej.
KAREL Chcete cukr?
LINA Seru na cukr.
KAREL To není dobrý.
LINA To teda ne. To snad není pravda...
KAREL A o co vlastně jde?
LINA O nic. Tomu byste nerozuměl.

KAREL To je dobře.
LINA Prosím?
KAREL Nemusím všemu rozumět. Není to zdravý.

LINA Máme tady uměleckou akci. Poselství Umění světu. Ars orbi.
KAREL Aha. A to jsou ty papírky?
Můžu se podívat?

Lina podává Karlovi hrst zmačkaných papírků.

KAREL (čte) Umění všem.
To je hezký.
Art is God. God art.
To jste vymyslela sama?
LINA Jo. S Majkou.
Mělo se to vypustit všechno naráz. Až vystřelí růžovou světlici.

Ozve se rána, v dálce vystřelili růžovou světlici. V odlesku rachejtle sledují její pohyb po obloze.

KAREL Nádhera.
LINA Každý měl napsat nějaký vzkazy. Jako poselství světu. O umění. A dalších několik let se pak mělo pátrat po lidech, který ty vzkazy najdou. A jestli jim to nějak změnilo život. A já jsem to zkazila.
KAREL To mě mrzí. Nemůžete být šikovná na všechno. Já se třeba nevyznám v motorech. Proto nemám auto.
LINA To jsou kecy, ach jo...
KAREL Nekecám, prostě se v nich nevyznám. Já vím, že je to divný, ale aspoň si to přiznám. A je mi líp. Když si přiznáte, že vám nejde vypouštění poselství do světa, uleví se vám.
LINA Signál na hovno... (dívá se na iphone)
KAREL Tady jo, tady si nezavoláte. Ale když vylezete tady na ten tarásek, tak možná nějakou čárku najdete.

Leze na tarásek, takže jí Karel může nahlížet pod sukni. Lina si toho všimne a hned zase sleze.

LINA Zavolám si pak.
(dívá se na vyřezanou lodku)
Máte toho doma hodně?
Jo, celou zahradu. A plnej barák.
LINA Ukážete mi to?
KAREL Co myslíte?
LINA Nechte toho, zajímaj mě ty lodičky.

Karel vstane, otevře dřevěná vrata a do prostoru se vysype velká hromada lodiček z kůry.

LINA No to je úžasný...
A co s nima děláte?

KAREL Pouštím je po řece.

LINA Všechny?

KAREL Všechny ne.
Některý si nechávám do zásoby. Kdyby se mi nechtělo ven na kůru.
Tak abych měl vždycky nějakou připravenou.

LINA Máte jich plnej barák.

KAREL Jo.

LINA Nepřekáží vám?

KAREL Mám to místo knihovny. Tu jsem spálil. Už nečtu.

LINA Zase tak starej nejste, ne?

KAREL Jak na co.

Lina si prohlíží lodičky a přemýšlí.

LINA Co byste řek na to, kdybych vás dostala trochu do světa?
Články, výstavy, aukce...

KAREL Dobře.

LINA Dobře?

KAREL Víte, já už jsem docela starej...
...a já už na věcech nelpím. Na ničem nijak zvlášť nelpím...
Klidně ať jsem slavnej. Mě už to neuráží.
A nelpím ani na tom, že ty loďky musí plout do moře. Ať
jsou vystavený třeba v Louvru.

LINA Takže souhlasíte?

KAREL Ale jó, rád vytáhnou paty z domu.

LINA Teď si ale musím zavolat.
*(leze na tarásek a pohledem přísně kontroluje Karla, aby se jí
nedíval pod sukni)*

(volá)

Ahoj, hele mám bombu.
Ale né, jako super objev. Cože? Balónky? No, jó, na to sere pes, já
jsem se tady v těch bažinách ztratila, to moh vymyslet jenom debil
jako Laszlo. Hele, ale dobrý, mám bezvadnýho týpka, vytáhneme
ho na světlo.
Jo, je pravej, né není to novej projekt Ajs týho. Úplně autentickéj.
Nemá ani internet. Ale né, není idiot. Normální chlap, nadřenej,
bordelář..
Není nebezpečnej, neboj... cože? Tak trochu smrdí, ale to k tomu
patří. Asi vdovec. Ty bys taky smrděla v takový chatrči. No
nekecám, fakt... no je ochotnej...
Pecka. Absolutní pecka. Dostanu ho do Benátek.
Nepřeháním. Má něco z Lady, něco z Beuyse a celkově takovej
Duchamp, chápeš?
Naprostá archetypální záležitost. Muž bez minulosti...

LINA Co jestli nebude? Proti? Už byl někdy někdo proti?
Tak čau, uvidíme se večer v Bohémě. Pa, pa.

Lina seskočí z tarásku, Karel ji zachytí. Drží ji kolem pasu.

LINA Takže jak se odsud dostanu?
KAREL Vidíte támhle na horizontu tu horu?
LINA To si děláte srandu?
KAREL Tak vidíte, nebo ne?
LINA No vidím, ale to je sto kilometrů.
KAREL To jsou Malý Karpaty. Tak půjdete tím směrem padesát kroků a jste na autobusové zastávce.
LINA A jezdí tam něco?
KAREL Akorát autobusy.
LINA A zastavujou?
KAREL Málokdy. Musíte si mávnout.
LINA Tak díky.
Vrátíme se sem s fotografem.
KAREL Tak to abych uklidil.
LINA Proboha, jenom to ne. Na nic nesahejte. Jestli uklidíte, máme po projektu. Jasný?
KAREL Co se dá dělat, tak to nechám zase na jindy.
LINA Jak se vlastně jmenujete?
KAREL Karel. A vy?
LINA Hmm. *(přemýšlí)*

Lina odchází. Karel si sedne a myslí na budoucnost.

-

2. UMĚNÍ

Opět před chatrčí Karla o nějaký čas později. Celá stěna je vyskládaná z kůrových lodiček. Pečlivě.

Karel je pryč. Přichází dvojice kurátorek Lina a Majka. Obezřetně našlapují hlubokým blátem.

MAJKA To by se taky dalo odlívat, ty stopy tady.
(ohlíží se na stopy v bahně)

LINA *(klepe na dveře)*
Není doma.
Do prdele. Doufám, že přijde.
Zatím to tady nafot.
Ty vole..!
MAJKA Co je?
LINA On to tady vyrovnal do komínků... Říkala jsem mu: na nic nesahtat!

Lina si rezignovaně sedá na lavičku před chatrčí.

MAJKA Tak mám to fotit?
LINA Jo, zfoť to všechno.
A na nic nesahej.
MAJKA A mám to fotit na stojáka nebo na ležáka?
LINA Hele, klidně na kosočtverec, profi dokumentaci udělá Ludvík.

MAJKA A myslíš, že to klapne s tím Rudolfinem? *(fotí)*
LINA Uvidíme. Začnem Mánesem, tam máme kanál.
MAJKA Není to moc vyfabulovaný, ten jeho příběh?
LINA Ty vole, vždyť Kučírková takhle udělala z Lady novýho Kupku.
A víš jak, ne?
(paroduje Kučírkovou)
Ladův měsíc není obyčejným měsícem na obloze... Je to metafyzické okno do jiných dimenzí. Luminiscentní kotouč symbolizuje světlo existenciálního zápasu lidstva.

(už zase svá)
No chápeš to? Prej to nemá perspektivu, protože je to avantgarda. Přitom akorát blbě viděl na jedno oko. Slaboduchý kresbičky vydávat za metafyziku? Ee.
Dvoustrana v Ateliéru, rozhovor v televizi, série přednášek a je to. Horečka stoupá a teď si jeho betlém nekoupíš pod milion. Japonci se můžou zbláznit. Zbejvá už jenom vytáhnout Zmatlíkovou. Honzíkova cesta bude zamknutá vedle korunovačních klenotů. Tak mi tady neříkej, že já si něco fabuluju.
Károly je aspoň autentickejš.
MAJKA Karel, ne?
LINA Už ne. Přejmenovala jsem ho.
MAJKA Kdy?
LINA Teď. Pseudonym má dneska už každá hajzlbába.
Karla z Moravy neprodáš ani ve Vídni. Natož v Benátkách. To musíš uznat.
MAJKA Ale jó, já vím. Ale nevím, jestli ty jeho loďky jsou tak velký umění.
LINA Hele, to já taky nevím. Ale věřím. Musíš věřit. Současný umění je hodně o víře. A o sugesci. Navíc je to návrat k materiálu, to teď ve světě rezonuje.
MAJKA Takže záleží na tom, komu co vsugeruješ?

LINA No. Taky.
MAJKA Neděláš to jenom pro prachy?
LINA No dovol. Jenom pro prachy ne.

Přichází Karel s kamarádem Pepikem. V ruce rybářské pruty a ulovené okouny. Zdraví se se ženami.

LINA Dobrý den. (*nakvašeně*)
KAREL Co tomu říkáte? Dobrý, ne?
Pomáhal mně tady Pepik. Rovnali jsme to celej den.
LINA No to už teď nebudeme řešit.

PEPIK Dobrý den, já jsem nějaký Váchal. Pepik Váchal.
LINA Dobrý den. Hlavně na nic nesahat.
PEPIK Chcete okouna? (*nabízí jí okouna*)
LINA Bože, ne! (*odvrátí se*)
PEPIK Já vím, má hodně kostí. Ale maso není špatný.
LINA Nikdo na nic nesáhne!
KAREL Ani já?
LINA Vy už vůbec ne.

Karel uklízí rybářské nářadí a kuchá okouny, Majka fotí, Lina to kontroluje. Pak si obě vezmou latexové rukavice a vybírají různé loďky z hromady a ukládají je do krabic. Pepik zvědavě okouní.

PEPIK To bude na výstavu?
LINA Hmm.
PEPIK Tak to bude velká sláva...
LINA (*nereaguje*)

PEPIK (*ohlíží se, jestli ho Karel neslyší*)
Uměl bych to udělat líp. Na ruce jsem šikovnější než Karlík.
LINA No...
PEPIK Tak brala byste to ode mě?
LINA Prosimvás, já teď fakt nemám čas, za chvíli pro to přijedou.
PEPIK Bude to to samý. Akorát lepší.
LINA Nebude to to samý.
PEPIK Ale jo, akorát ještě lepší!
LINA Podívejte, pane...
PEPIK Pepik.
LINA Pepiku, nejde jenom o techniku a realističnost.
PEPIK A o co teda?
LINA O celkovou komplexní osobnost. O příběh.
PEPIK Ale já jsem komplexní dost. Já jsem šikovnej v dílně i na zahradě. A příběhů mám, to bych vám mohl vyprávět celý hodiny...
No né, počkejte, klidně to necháme pod jeho jménem. Ale když to

PEPIK budu dělat já, bude se to líp prodávat, bude to hezčí. Nebude to takový ušmudlaný. Já to myslím dobře.

Lina už Pepika ignoruje, ten se tváří zklamaně.

Přicházejí rekvizitáři, berou krabice s exponáty. Všichni odchází. Lina se ještě rozhlíží, chce se rozloučit s Karlem, ale ten kuchá okouny a ona se jich štítí.

LINA Pane Kuric, za tejdén bude ta vaše vernisáž.
KAREL Proč na mě řvete? Já slyším, zase tak starej nejsem.
LINA Myslela jsem, jako že je to důležitý.
KAREL Tak myslíte potíšejc.
LINA Né že se vyparádíte jak na funus.
KAREL A to já se vyparádím jak na funus, to je jasný.
LINA Né, počkejte, vy mě nechápete.
KAREL *(gestikuluje s nožem v ruce)*
Ne, vy mě nechápete. Pro mě je to slavnost. Kolikrát si ještě na sebe ten oblek vezmu? Kupovali jsme ho ještě s nebožkou, stál patnáct stovek. Před patnácti lety!
LINA Ale dneska to v umění chodí jinak...
KAREL To nevadí.
LINA Ne, my si nerozumíme.
My vás potřebujeme takovýho, jak jste teď.
Autentickýho.
KAREL No dyť jo, jenom si vezmu oblek.
MAJKA Ale to už právě nebudete autentickéj.
KAREL Naopak. Počkejte, až mě uvidíte v tom autentickým obleku.
LINA My potřebujeme, abyste vypadal přirozeně a ne nažehlenej jako nějakej panák.
KAREL Tak to já budu přirozenej jako vždycky.
LINA Nechte si ty legrácky.
KAREL Přece si tu slávu nezkažím tím, že se neumyju.
LINA Umejt se můžete, ale potřebujeme, abyste byl trochu halabala, jako umělec autodidakt.
KAREL Ale jakejpak já jsem umělec. A už vůbec ne ten... jak jste to říkala?
LINA Autodidakt. Ale jste umělec. A velkej, na to já mám čich. A budete ještě větší. Ale musíte trochu spolupracovat.
KAREL Myslíte?
LINA Určitě. Tak jsme domluvení? Žádnej oblek, žádný napomádovaný vlasý. Rozumíme si?
KAREL Rozumíme. Mohl bych si třeba dát košili jedním cípem z kalhot, kdyby vám to udělalo radost.
LINA Ne! Žádná košile, žádněj cíp. Přirozenej stav.

Lina odchází. Karel přemýšlí.

LINA *(volá, už ji nevidíme)*
Jo a nejste Karel, ale Károly.

KAREL
Aha...

LINA
Museli jsme to vylepšit. S Karlem by nás nepustili ani do Špálovky.
Károly Lagász. Ale na katalozích jenom Károly.

KAREL
Cože?

LINA
Bude to jenom v umění. V občance vám zůstane Karel.

KAREL
Já jenom kvůli důchodu.

LINA
Tak fajn, věděla jsem, že se domluvíme. Už mám vytištěný katalogy.

KAREL
Barevný?

LINA
Jo.

KAREL
To je dobře. I když, ta kůra... to bude celý hnědý. A hnědá není
dobrá na plakáty. Bude to jak reklama na pole. Celý posraný.
(Lina už ho neslyší)

-

3. AUKCE

Interiér japonské restaurace.

U stolku sedí Lina s Majkou, distingovaně pokuřují.

MAJKA
A jak významnej může být?

LINA
Tak významnej, jak ho uděláme. Záleží na nás.

MAJKA
Já jsem z toho celá nervózní.

LINA
Tak nebuď. Stačí, když něčemu věříš a ono se to stane.

MAJKA
Takhle jednoduše?

LINA
Jo. Věř mi.

MAJKA
Hele, už jde Miloš.

Přichází vyhořelý znalec umění Miloš.

LINA
(představuje Majku)
To je moje moc nadaná kolegyňka Majka.

MILOŠ
Těší mě. Takže Magdaléna?

MAJKA
Ne...

MILOŠ
Marie?

MAJKA
Majka.

LINA
Majko, skočíš na bar pro pití? Díky, hodná.

MAJKA
A co mám vzít?

LINA Jako vždycky.
MAJKA Jo... (*váhá, vrací se*)
Ale my jsme pily pokaždý něco jiného.
A naposledy rum. Ale ten tady nemaj.
LINA Třikrát saké. Bez citronu.

MILOŠ Tak co mi chceš? Zase orodovat za toho svýho Karla?
LINA Hele, nemáme moc času, za chvíli začne jeho aukce. Je tam přihlášený i Körner. Potřebuju ho dostat do těch Benátek. A není to Karel, ale Károly. Trochu jsme mu upravili sívíčko.

MILOŠ Lino...
LINA Miloši, má už všechno, kompletní portfolio, prestižní prezentace, zájem investorů, aukční úspěchy, strmej růst, kladný recenze...
MILOŠ To kurátorský pytydepe si nech na vernisáž, se mnou můžeš mluvit normálně.
LINA Já už jsem tak zvyklá. Mluvím tak i na děcka od ségry. Aspoň mi je nedává hlídat. Hele, pochválil ho Pažout i Bergmann, měl retrospektivu v Mánesu, píše se o něm, já ho prostě potřebuju na Bienále.

MILOŠ Mám tam nachystanýho Daňka.
LINA Ježíšikriste, Daněk! Ten ještě žije?
MILOŠ Naopak, teď teprve žije. Přestal chlastat a maká.
LINA No jo, ale koho to zajímá?
MILOŠ Tak pro to to snad neděláme, aby to někoho zajímalo, ne?
LINA Hele, potřebuju tam Károlyho a hotovo.
MILOŠ Máš smůlu, šéfem české expozice jsem já. A já mám Daňka.

LINA Ty vole, tak ty budeš určovat trendy? Ty, kterýho zbavili znalectví, protože prohlásil pravýho Zrzavýho za padělek?
MILOŠ Byl to nepodařenej originál.
LINA Ale pravej!
MILOŠ Musel to malovat v nějaký kocovině, jinak to není možný, normálně bych se nespčet.
LINA Ale nejlepší si byl stejně jako přítel na telefonu. Nakukat druhýmu nejbohatšímu Čechovi, ať dá patnáct milionů za falešnýho Slavíčka, to už chce fakt talent.
MILOŠ Já si tady nenechám nadávat od někoho, kdo se do každý funkce musel pracně prošoustat.
LINA No dovol!
MILOŠ Ví to každěj, nezapomeň, že Magnolius i Mízák se s tím na setkání rádi pochluběj.
LINA Tak jo, můžem tady na sebe navzájem házet špínu. Myslela jsem si teda, že to bude spíš věcnej rozhovor.
MILOŠ Ty jsi začala. Klidně se vrátíme k věci.
LINA To jsem ráda. Takže, pokud nepojede Károly do Benátek, neschválím Kostohryze do veletržáku. V komisi je to teď vyrovnaný, můj hlas rozhodne.

MILOŠ Jak chceš. Ale zapomeň na stípko pro tu vaši nadaci. Nebudou ani rauty ani hlavouni z Turnera.

LINA Dobře, tak neprotáhneš tu svou Konvalinkovou ani do čtětčka k Adamovi.

MILOŠ No, to mně rve žíly, tu jeho nabarvenou čupřinu a buzna dikci sledujou denně miliony.

LINA Že zrovna ty máš problém s buzna dikcí.

MILOŠ Právěže nemám. Naopak, máme to s Adamem dost stejný. A je nás hodně. Zato vy ženský ze starý školy to máte v týhle branži těžký.

LINA Jak chceš. Ale nepočítej s nějakým textem do Artlandu. Teď ani za měsíc. Víš moc dobře, že Janis na mě dá.

MILOŠ A ty zapomeň na úvodní slovo na Chalupeckým.

LINA Poslední slovo?

MILOŠ Jo.

LINA OK, tím pádem беру Bergmanna do Bratislavy místo do Prahy.

MILOŠ Cože?

LINA Přilítá příští čtvrtek.

MILOŠ Kecáš!

LINA Nekecám.

MILOŠ Jakto že to nevím?

LINA Jak mám vědět, proč to nevíš, když seš takovej king? Myslela jsem, že ti nic neunikne. A hostitel jsem já.

MILOŠ Tak přece ho nemůžeš takhle manipulovat!

LINA Nic si nepřeje víc, než abych ho manipulovala. Není totiž teplej, takže ty můj zelený voči na něj platí.

MILOŠ Chceš mě přešukat?

LINA Říkej tomu, jak chceš, ale pokud nebude Károly v samostatný expozici v Benátkách, Bergmann mine ty tvý koně úplně jednoduše, nedoví se o nich.

MILOŠ Zavolám mu.

LINA Nesnáší homosexuály. A nejvíc nesnáší homosexuály, který nezná a který mu volaj. To je pak sprostěj.

MILOŠ Nemůže zadržet Palcáta. Nebo Rauše. Nebo Koblihu. Nebo Rajskou. To by byl sám proti sobě.

LINA Zadrž i dveře na záchod, když ho o to decentně požádám.

MILOŠ Dobře, máš mít Benátky. Ale jeden podraz a sejmu tě.

LINA Jo? A jak?

MILOŠ Jakkoli. Když půjdu já, jdeš taky. Nezapomeň, že nemám v nořasu jenom videoart.

LINA Jejdanánku, už se třesu, fatalisto. Když bude nejhůř, prohlásím svůj soukromý porno za bodyart. Ty seš tak velkej, zlej a teplej.

MILOŠ Nemusíš mě urážet.

LINA Tak promiň, tak jsem to nemyslela.

MILOŠ Taky ti neříkám, že máš vagínu jak lítačky na úřadě.

LINA No dovol, to už přeháníš! To jste typický vy, buzny, usmíříme se, ale vám to nedá a ještě plivnete. Zezadu se zakousnete do lýtka.

MILOŠ Prosimtě, nemůžeš házet všechny buzny do jednoho pytle. Takovej
jsem jenom já a pár mejch známejch.
Pane vrchní... kolegyně platí.
ČÍŠNÍK Dohromady?
LINA Ano. *(rezignovaně)*
Ale my jsme přece nic neměli... *(platí)*

To je dobrý.
Tak pa pá, musím na tu aukci. *(líbají se na tvář)*

Odcházejí. Přichází Majka se třemi saké.

MAJKA Ták, tady to je... nějak jsem se s těma Číňanama nemohla
domluvit. A pak jsem zjistila, že jsou to...
(rozhlíží se, zjistí, že je tam sama)
... Japonci.
Ach jo.

Majka si sedá, je smutná.

MAJKA *(dívá se na hodinky)*
Ježkovy voči, aukce!
Kopne do sebe všechna tři saké a utíká bez placení.

-

4. VERNISÁŽ

I.

Chodba před galerií. Z vedlejší místnosti zní proslov Liny na vernisáži.

Na chodbě se potkává Majka s Karlem. Ten je v nažehleném obleku. Nikde ani smítka. Umytý a učesaný, hladce oholen. Majka mu vyčítá, že přišel přehnaně upravený.

MAJKA Vždyť jste nám slíbil, že nepřijdete jako na funus! A podívejte se na
sebe.
KAREL Však jo. Na funus bych si nikdy nevzal tuhle košili.

KAREL Slečna Lina říkala, abych byl přirozenej. No a pro mě je přirozený, abych nevypadal jako vandrák. Doma jo, tam klidně, ale do společnosti vždycky jako kavalír.

MAJKA Vyválíte se mi trochu na zemi?

KAREL Prosím?

MAJKA Ne, nic, dobrý. Aspoň žehlit jste to nemusel.

KAREL A vy byste šla bez nažehlenejch kalhot?

MAJKA My jsme vás odprezentovali jako svérázného outsidera a ne nějakýho obchoďáka, ach jo...

Majka chce Karla trochu pomačkat, strčí do něj.

MAJKA Pardon.

KAREL Nic se nestalo (*taky do ní strčí*)

MAJKA Prosimvás, pojdte, ať to stihnem, něco vymyslíme.

Majka se snaží Karla nějak nenápadně zašpinit. Ten si toho ale pokaždé všimne. Odchází do hlavní místnosti galerie, kde mezitím skončil proslov Liny.

II.

Galerie. Scéna začíná potleskem po skončení projevu kurátorky Liny.

Následuje nálet holubí letky. Staříci berou útokem stoly s občerstvením. Holubí letka čítá tři muže (H1, H2 a Miloš) a jednu ženu (H3), postupem času se z hladových seniorů vyklubou výtvarní teoretici. Pohybují se zásadně v klubku a neustále teoretizují.

Majka postává s Karlem u vchodu.

KAREL Co to je?

MAJKA Holubí letka.

KAREL Aha. A co to dělají?

MAJKA Mají za úkol to tady vyluxovat. Vypít víno, sníst chlebičky a tak. Dřív to dělali normálně lidi z ulice, třeba bezdomovci. Dneska už umění netáhne, tak se platí kompars. Vernisáž bez holubí letky je podezřelá. Vypadalo by to, že umělec nikoho nezajímá.

Holubí letka se po ukojení největšího hladu a žízně projevuje provoláváním hesel. Každý ze čtyř jejích členů má jednu větu:

H1 Umění už nikdo nechápe.

H3 Budeme číst nadosmrti Gombricha?

MILOŠ Končím s uměním!

H2 Koncept je zase mrtvej!

Rozzářená Lina přichází ke Karlovi.

LINA Jak se vám líbil můj projev?
KAREL Fantastický. Vůbec ničemu jsem nerozuměl.
LINA Ani jedný větě?
KAREL *(přemýšlí)*
Ne. Nejde to říkat nějak srozumitelně, lidsky?
LINA Šlo by to, ale umělecká teorie má svůj slovník. To máte jako filosofie.
KAREL Nebo čínština. Ale bylo to hezký. Taková poesie.
Jak jste říkala, že aplikuju tu anachronickou produkční techniku...
to jste jako myslela, že vyřezávám nožem?
LINA Dobrý, ne? Miloši! Pojd' sem.

Miloš se oddělí z holubí letky, jde k nim.

LINA To je Miloš, šéfuje české expozici v Benátkách.
KAREL *(k Lině)*
A on je taky v těch holubech?
LINA Jo. Nejsou lidi ani na komparz, tak to dělaj teoretici.
MILOŠ Dobrý den, Karle, rád vás poznávám.
KAREL Hezkej motýl.
MILOŠ Díky.
LINA Můžete si klidně zatím vyjasnit podrobnosti tý benátský expozice,
já vás tady chvílku nechám.

Muži na sebe civí, neřeknou si vůbec nic. Ani jednoho nenapadá, o čem by si povídali.

K Lině se přitočí Majka.

MAJKA Už je tady zase.
LINA Kdo?
MAJKA No ten... vometák. A chce s tebou mluvit.

Pepik mává na kurátorky.

Lina se snaží dostat na toaletu, ale Pepik jí zastoupí cestu. Z kabátu vyndává dvě vyřezané loďky.

PEPIK Slečno, pojd'te sem... tady jsem vám něco přinesl.
LINA Prosimvás, já teď fakt nemám čas.
PEPIK Ale tohle vás bude zajímat.
LINA Nezlobte se, teď ne.
PEPIK Je to úplně to samý.
LINA Pane...
PEPIK Pepik.

LINA Pane Pepíku, už jsem vám říkala, že vám nemůžeme pomoci.
PEPIK Ale já vám jo.
LINA Ach bože.
Co to je?
PEPIK To jsou dvě loďky.
LINA No to vidím.
A to je Karla?
PEPIK Ne ne, chyba lávky. Jedna je moje a jedna jeho.
LINA Prosimvás, nechte mě, já opravdu musím... *(utíká na toaletu)*

Karla se ujme fotograf, Miloše zaujme Pepik s loďkami.

MILOŠ *(jde k Pepikovi)*
Ukažte...

Pepik mu ukazuje loďky, Miloš si je prohlíží.

MILOŠ To je úžasný.
PEPIK Půjčil jsem si od Karla jednu a udělal podle ní svoji.
MILOŠ Úplně k nerozeznání.
PEPIK Co jsem vám říkal, je to lepší než originál.
MILOŠ Člověče... *(prohlíží si kůry)*
A Karel to ví?
PEPIK Ještě ne.

Lina se vrací.

MILOŠ Hele, pojď se kouknout, no to je bezvadný. Originál bych nepoznal.
LINA Tak to mě nepřekvapuje. *(prohlíží si loďky)*
PEPIK Já jsem vám to říkal, se mnou neprohloupíte. Jsem o pět let mladší, budu tady dýl. A šikovnější. A stačí mi provize padesát procent. Nejsem na prachy.
LINA Vždyť vy jste udělal kopii!
PEPIK Takhle bych to neřekl, je to akorát stejný.
LINA Vy jste falzifikátor!
PEPIK Ale jakejpak já jsem falzifikátor, já jsem jenom obyčejnej invalidní důchodce. Navíc to nic není, šmyk, šmyk, tři minuty času. Zvládnou to mezi tím než mi začne vřít voda na kafe. Takovejch udělám za den šedesát. Tak si to spočítejte, na kolik bysme si přišli. Za hodinu jich udělám deset, když budu dělat osm hodin, to je osumdesát, pět dní v týdnu, to je pět krát osum čtyři sta lodiček za týden! Ruce mám dobrý.
LINA Vypadněte, nebo na vás zavolám policii! A schovejte to!
PEPIK Tak abyste nelitovala.

Miloš odvádí Pepika ke chlebičkům. Ještě nějaké zbyly. K otřesené Lině přijde Majka.

LINA Chápeš to? Takovej debil!
 MAJKA Tak ono to je zajímavý.
 LINA Jako co?
 MAJKA No to, co říkal.
 LINA Aha a v čem?
 MAJKA No jako, když někdo vystaví nějaký předmět, tak i někdo jinej může vystavit to samý.
 LINA Ty seš úplně blbá. To si se nic nenaučila?
 MAJKA Naučila, ale teď o tom pochybuju.
 LINA Hele, my nemáme čas na pochybování. Jednou zapochybuješ a nevystavuješ. Seš mimo kurátorský kruhy. Už si neškrtněš.
 MAJKA A co by se stalo, kdyby to někdo udělal?
 LINA Co?
 MAJKA No vystavil třeba stejnej chleba s máslem. Nebo stejnou loďku.
 LINA Co by se stalo? Zhroutil by se nám celej svět. Všechno, co jsme doteď budovali. To se pak všichni můžem vysrat na pravidla a dolítali jsme. Žádný Benátky. Žádný New York. To bys chtěla?
 MAJKA No, to ne.

Pepik se cpe chlebíčkem, přitom ho chytí Číšník za límec.

ČÍŠNÍK Á, holubí letka.
 PEPIK Prosím? *(s plnou pusou)*
 ČÍŠNÍK Tak koho pak tady znáte, pane?
 PEPIK Já jsem kustrátor tady pana mistra.
 ČÍŠNÍK Jasně, tak se ho zeptáme, pojď se mnou, ty vyžírko.
 PEPIK No dovolte...

Číšník vede Pepika ke Karlovi.

KAREL Pepiku!
 PEPIK Karlíku! *(schovává si loďku do kapsy)*
 ČÍŠNÍK Znáte tady toho pána?
 KAREL Myslíte mého bernského galeristu?
 ČÍŠNÍK Já se strašně omlouvám, moc mě to mrzí, nezlobte se prosím...
(odchází)
 KAREL Pepiku! Tak ses sem dostal?
 PEPIK Nechtěli mě pustit, tak jsem si pomohl průkazem ZTP.
 KAREL Já jsem věděl, že se neztratíš. Jak se ti to líbí?
 PEPIK Moc. Tady je to najednou úplně jiný než tam... u nás.
 KAREL Tak co, Pepiku, jak ti šmakuje?
 PEPIK Jde to, ale ty lidi jsou nějaký protivný.
 KAREL Si jich nevíšmej. Igelitku na chlebíčky máš?
 PEPIK Já mám v kapsách všitý igelitový sáčky. Abych si neušpinil kabát.
 KAREL Tys byl vždycky lepší kutil než já.

H2 se přitočí ke Karlovi, vysype mu salát na záda a polije ho vínem.

Miloš už je opilý. V ruce má stále lodičku, vykřikuje svoji repliku.

MILOŠ Končím s uměním! (výhruzně)
ČÍŠNÍK (prochází)

Tak skonči, tajrdliku. A neřvi tady.

MILOŠ Já skončím s uměním... Já skončím s uměním!
Já skončím! Už to mám vymyšlený. Už mám domluvenej pořádněj
byznys v odpadovým průmyslu.

Miloš se vrací do holubí letky. Už nevykřikují svoje repliky, baví se o umění.

III. MERDA D' ARTISTA (UMĚLCOVO HOVNO)

Pokračuje vernisáž. Holubí letka naplno diskutuje o umění.

H2 To je o šamanství jako mírně manipulativní transformaci energií
místa i kooperujících subjektů a promiň, to přece není v umění nic
nového ani výjimečného. To známe už od Beuyse. Umělec jako
šaman léčí nikoliv soukromě, ale veřejným působením.

H3 Ano, rituály. Jenže tady jde o rituální v kontextu drobné fetišisticko
narativní tvorby.

MILOŠ Jasný, amulet art.

H2 Nemusíš to hned shazovat. Jasně, že jde spíš o spektakl než o místo
spirituálního prožitku, ale to neznamená, že to nemůže mít progres
do zásadnějších transcendentních pásem vnímání.

H1 Já bych teda spíš řekl, že to vykazuje typické imanentní struktury.

H2 Ale ano, to je taky pravda. A právě v té komplexnosti,
nejednoznačnosti a zároveň verifikované archetypálnosti díla je ta
síla. Powerfull amulet art. A nemusí tam znít nic pejorativního.

H1 Prostě jsme tady vypredikovali novej syntaktickej směr.

H3 Tak to je možná trochu nadexponované. Novej směr by muselo
potvrdit artistní koncilium v Art café ve Zlatý uličce.

MILOŠ Hele, dada, taky to byl úvodně explicitní posměch.

H2 Ale nebyl, to si pleteš s impresionistama.

H1 Ty vole, ty už seš ožralej. Se ti ty pojmy motaj.

H2 No jsem, no, všichni jsme ožralí, a co má bejt?

MILOŠ Končím s uměním!

přichází Lina, bere H2 kolem ramen.

LINA Toníčku, sepíšeš nějakěj renomovanej koment?

H2 To víš, že jo, Linuš...

LINA Já ti to pak zaktualizuju a přidám bibliografii a ty to postneš, ju?

H2 Pro tebe cokoli.
LINA Ale necpi tam ty neologismy, ať to zavnímne i laik.
H2 Jako absolutní?
LINA Tak nemyslím bábu z mokřin, laik jako úředník na ministerstvu.
H2 Jasný. Cui bono.
LINA Cože?
H2 To nic, to já jenom... latina. *(už trochu vrávorá)*
LINA Dobrý, tak dík, pusinku na plešíka. Papá, musím za Károlym.

Miloš rozbije skleničku.

MILOŠ Jejda.
H2 Hezkej pokus. Jako připomínka akčního umění zlatejch šedesátek.
H1 Já to seberu. *(upadne)*
MILOŠ Jasný... sedmdesátek třetí, Warholova Factory. *(zvedá H1)*
H3 *(sklání se nad rozlitym vínem)*
Zasekli jste se v čase. Tohle je typickej pozdní Kaprow.
H1 Jackson Pollock, stříkanec číslo 75.
H2 Ne ne, pánové, tohle je jasná Malhonyho temná skvrna.
H3 Já to setru.
H1 Takže hadrový happening skupiny Fluxus z břena 79.
MILOŠ Stop. Ranierův Tanec střeptů.
H3 Nechte toho. Nebo se to rozšlape.
H1 Gestická malba.
H2 Malba chodidly. Zouváme se!
MILOŠ Seru na to, končím s uměním!

Karel s Pepikem je chvíli pozorují, pak se rozloučí.

KAREL No, je čas odejít.
PEPIK Nashledanou, dobře se bavte.
MILOŠ *(drží Pepikovi ruku a dlouho ji nechce pustit)*
Nashledanou, moc nás těšilo. A těšíme se na další setkání. A já doufám, že se uvidíme v Benátkách. Někde na gondole. Houpy hou... Moc moc se těším, pa, pa... pa pá.
LINA To není on.
MILOŠ Aha... pardon, moc se mějte...
(chytá za ruku Karla, ten se mu vysmekne)
KAREL Podí, Pepiku.
PEPIK Už jdu. Prosimtě, podrž mi to.

Pepik dá Karlovi podržet falešnou loďku, ten si ji chvíli prohlíží, pak mu ji vrátí.

Odejdou. Okolo diskutující holubí letky se nenápadně protáhne cestou ven i Lina s Majkou. Na vernisáži zůstali jen teoretici.

H1 Objev, pche... Druhej Brožík. Bude prodávat rok a pak se uchlastá.

H3 On nepil, ne?
H2 Zmizí stejně rychle, jak se objevil.
H1 Za hranicema po něm neštěkne kurátorské pes.
MILOŠ Kdyby neměl Linu, dál hnije v bažině. No to je jedno, budeme se věnovat ušlechtlejším věcem.
H1 Myslíš, že ji šuká?
MILOŠ Kdo koho?
H1 No ten starej, Linu.
MILOŠ Je mladší než ty.
H3 Byla by toho schopná?
H2 A byl by toho schopnej?
MILOŠ Ten? I jeho fotr je ještě v kondici.
Vino by nebylo? Už došlo? To jsem si oddych.
H2 Modrý portugal? (*nalévá*)
MILOŠ (*dívá se na barvu vína proti světlu*)
Inetrnational Klein blue?
H1 (*bere Miloše kolem ramen*)
MILOŠ Co je?
H1 Na hajzlu byl Manzoni.

Vejde číšník. Naštvaný.

ČÍŠNÍK Pánové, tohle se nedělá. Já snesu hodně, ale tohle tady ještě nebylo! Zaplatíte si úklid.
H1 Tak já jsem to nebyl, já to platit nebudu.
ČÍŠNÍK Mně je úplně jedno, kdo to byl, ale nasrat do pisoáru může jenom dement. A vy to buď vyčistíte, nebo zaplatíte.
MILOŠ Neplatím.
H1 Nečistím.
H2 Počkejte, co jste říkal? Exkrement v pisoáru? To je přece jasnej Manzoni reunion. Merda d' artista neboli umělcovo hovno. Akorát on to měl v plechovce a my v pisoáru.
H1 Vždyť jsem to říkal.
MILOŠ Seru na umění.
H2 A je ten pisoár normálně, nebo otočenej vzhůru nohama?
ČÍŠNÍK Cože?
H3 No jako fontána od Duchampa...
ČÍŠNÍK Hele, mě ty vaše opilecký kecy nezajímaj, pro mě je to hovno v pisoáru a to tam nebylo, než jste přišli a nebude tam než odejdete.
H1 No tak pozor, pane! Tady jde o jednoznačnou uměleckou intervenci ve veřejném prostoru. Potvrdí vám to několik autorizovaných teoretiků umění.
H2 No jo, my jsme to posunuli tím pisoárem k dadaismu. Inovace.
MILOŠ Já jsem i soudní... znalec. Ale je mi blbě. (*odbíhá*)
ČÍŠNÍK No tak výborně, tak se dohodněte, kdo to uklidí. A to rychle, dost to smrdí. Nebo to zaplatíte.
H1 My si nerozumíme. My nemáme platit vám, ale vy nám.

ČÍŠNÍK Cože?
H1 No jde o umění. Potvrzují to přítomní kunst...historici. Proti tomu není odvolání.
H2 Víte kolik stojí Manzoniho plechovky dneska? Sto tisíc dolarů!
H1 Jo, a on to nasral už v šedesátech letech. Takže čím dýl si to tam necháte, tím to bude dražší.
ČÍŠNÍK Tak to máš pravdu. Čím dýl to tam necháte, tím to budete mít dražší. A nesar mě, nebo ti to hovno rozmažu po ksichtě. *(odbíhá)*
MILOŠ *(střídá Číšníka)*
Ano, Hermann Nitsch, Fekální akce, Vídeň, Albertina, 1998
H2 Pánové, já vám nechci kazit kšefty, ale to není umělcovo hovno, to je kunsthist... kunsthist... orikovo hovno. A to nemá žádnou cenu.
H1 Ty vole, víš kolik má dneska cenu kunsthistorický hovno? Mnohem víc než umělecký!
MILOŠ Jak víš, že tam nasral někdo z nás? Tady už nejsou žádní umělci?
H3 Ne, tady už jsme jenom my.
MILOŠ *(rozhlíží se)*
To není možný... tady Tonda přece taky vystavuje.
H2 Já jsem to nebyl!

Číšník se vrací a útočí na opilé kunsthistoriky mokrým hadrem. Holubí letka se rychle balí.

ČÍŠNÍK Tak co bude?
H1 Podívejte, vzhledem k okolnostem nám to zatím platit nemusíte, počkáme na oficiální nacenění...

Číšník ho bije hadrem přes obličej.

H1 Auuuu. Co si to... Auu, to je atentát na kulturu! Pomooc!
MILOŠ Bičování Krista...
H2 Pláč svatého Šebestiána, Rembrandt...
H3 Netahej sem renesanci.

Kunsthistorici sbírají kabáty a utíkají z galerie. Přitom pořád vykřikují hesla.

H1 *(vrací se ode dveří k Číšníkovi)*
To jste dopad ještě dobře, v roce 1962 Manzoni prohlásil celou zeměkouli za svoje umělecký dílo! Taky jsme to mohli udělat...
(chrání si hlavu před údery Číšníka, utíká)
H2 Noční hlídka!
H1 Útěk z planety opic!
ČÍŠNÍK Já vám dám umění... hovada! *(křičí do tmy)*

5. CENA

Slepé rameno řeky Moravy. Nedaleko od Karlovy chatrče. Rákosí, tráva, bláto.
Jako vždycky žabí zvuky.

*Karel s Pepikem rybaří. Sedí na břehu čelem do jeviště. Diváci jsou klidná řeka.
Karel má na sobě slavnostní oblek.*

KAREL Tak ty jsi mě chtěl, Pepiku, nahradit.
PEPIK Ale né, tak to přece není. Já jsem ti chtěl pomoci.
KAREL Tak to jo. Na co chytáš?
PEPIK Na knedlík.
KAREL Bramborovej?
PEPIK Normální. Jožka na něj chytil minulej tejden rekordního kapra.
Tak jsem tu jeho recepturu trochu vylepšil... dal jsem tam víc
vajíčků a pořádně to promíchal a dochutil... tohle těm potvorám
bude chutnat mnohem víc.
KAREL No já nevím, Jožka kupuje knedlík v Konzumu. A ještě oschlej. Jestli
ty ryby nechtěj spíš tohle.

PEPIK Stejně je to, Karlíku, zajímavý, že ty tvoje pitomý loďky někdo koupí
za takový prachy.
KAREL Že jo. Lidi jsou různě pomatený.
Ale to ještě nic není. Takovou loďku si pustíš po proudu. Ale v těch
muzeích se vystavuje třeba krajíc chleba namazanej máslem.
PEPIK Kecáš.
KAREL Nekecám. Já jsem tam byl.
PEPIK A nakousnutej?
KAREL Prd. Kdo by do toho kousal, dyť je to okoralý. Takovej chleba už ti
není vůbec k ničemu.
PEPIK A za kolik ho kupujou, takovej chleba?
KAREL Tenhle?
S máslem?
Za sto třicet tisíc.
PEPIK Korun?
KAREL Euro.
PEPIK Do prdele...
To je svět. Takže já kdybych si ukrojil krajíc chleba a namazal ho
máslem, tak ho...
KAREL Akorát sežereš. Nikdo by to od tebe nekoupil.
PEPIK Proč ne?
KAREL To se prodává jenom tam, kam tě nepustí.
PEPIK To je škoda... máslo si dělám doma sám.
KAREL No vidíš, byla by ho škoda.
PEPIK Hele a kdo to určuje?

KAREL Co?
PEPIK No, kdo se tam na ten trh dostane. Tady ty dvě, co za tebou jezdí?
KAREL Taky. A ještě jiný, podobný.
PEPIK A jak se pozná obyčejnej krajíc namazanej máslem od krajíce namazanýho máslem, kterej je umění?
KAREL To je úplně jednoduchý, Pepiku. Musíš bejt u zrodu. Když ho krájíš z uměleckýho přetlaku a ze stejnýho důvodu na něj mažeš i to máslo, je to umění. Ale ty buď klidnej, ty by sis chleba jinak než z hladu neukrojil. Vidíš a proto nemůžeš bejt umělec. Myslíš jenom na žrádlo a na prachy.
PEPIK A umělci ne?
KAREL Jak kteří. Někteří to kombinujou. Jako já.

Ty zase přemejšlíš. Kdybys radši chytal ryby.
PEPIK Říkám si, ty bys mě, Karlíku, do těch Benátek nevezal?
KAREL Ne.
PEPIK Myslel jsem si to.

KAREL Hele, ono stejně není o co stát. Tam je to samej vagabund. Představ si, někdo mě na té vernisáži poblil. Zezadu. Vůbec jsem si toho nevšimnul.
PEPIK To snad ne.
KAREL Mezi takový lidi bys chtěl?
PEPIK Chtěl, nechtěl. Nikde ve světě jsem nebyl.

Když potřebuješ česnek na sázení, to jsem ti dobrej. Když jsi minulej rok ležel s chřipkou a neměl ti kdo posíct trávu, to jsem ti byl dobrej.
KAREL Nech už toho brnkání na city.
PEPIK Je to pravda.

KAREL Hele, tak já tě, Pepiku, do těch Benátek vezmu. Ale pod jednou podmínkou.
PEPIK Jakou?
KAREL Nebudeš dělat žádný hlouposti. Znáš se.
PEPIK Prosimtě, jaký hlouposti, v Benátkách jsem nikdy nebyl, budu vyvalenej jak sud s pivem.

LINA *(není vidět)*
Karle!

Lina s Majkou přijíždějí na lodičce.

LINA Karle! Károly!

KAREL Hele, já už budu muset jít, dochytej to za mě.
PEPIK Ty máš vlastně dneska tu předávku tý ceny Borovskýho.

KAREL Bobrovskýho.
PEPIK Hele a kolik ti daj?
KAREL Peněz? To já nevím, jsem se neptal. Ale asi dost, když už jsem takhle starej. Vím, že mladejm nedávaj nic.
PEPIK A to je podle odžitejch roků?
KAREL Já nevím, jestli podle odžitejch nebo odtvořenejch.
PEPIK Tak jdi, ať to nedají někomu jinýmu, víš kolik je umělců... hladovejch.

KAREL Dobrý den. To je zas nějakej happening?
LINA Ale ne, ale takhle se neumažeme. I botičky zůstanou pěkně čistounký. Máme tu loďku vypólstrovanou sametem.

Přirážejí ke břehu.

LINA Pojdte, nastupte si.
Dneska jste se vyšvih.
KAREL Vadí vám to?
LINA Naopak. Poslední výstava měla velkej úspěch. Odted' můžete na ofiko akce i ve smokingu.
KAREL *(nastupuje do loďky, zarazí se)*
A budu autentickej?
LINA Nebojte se, teď už jo. Trochu jsme vám doladili sívíčko. Hlavně se neumažte. Ať tam nejdete jako nějakej vandrák.
A nasedněte už, máme zpoždění.

Karel nasedá do loďky.

LINA Bude tam i ministr.
KAREL Jako proč? *(zůstane s jednou nohou na břehu, s druhou v loďce)*
LINA Protože je to prestižní akce. Tak nasednete?

Karel nasedá, loďka odjíždí, slyšíme už jen hlasy.

KAREL A prezident?
LINA Ne, ten asi ne. A nekejvejte s tím! Sedněte si!
Auu!

zvuk převrácení loďky, šplouchání, pištění Majky, nadávky

LINA Doprdele práce!

6. BIENÁLE

I. BENÁTKY

Karel s Pepikem se prochází Benátkami (před jevištěm). Diváci jsou turisté i Canal Grande.

- PEPIK Bych nikdy nevěřil, že se sem podívám.
A kolik je tady lidí, podívej.
Samej cizinec. A tenhle ten je snad z Afriky.
Dívej se, jak má tvarovanej ten ksicht. To je příšerný. Se divím, že
ho sem vůbec pustili. No viděls to někdy?
- KAREL Hele, Pepiku, ten tvůj rybářskej klobouk možná taky vidí poprvní v
životě. A neukazuj na něj, on na tebe taky neukazuje.
- PEPIK Ale no jó, já vím. Nebo tady ty dvě, to jsem taky ještě neviděl.
Myslíš, že jsou teplý?
Hele, a kde jsou ty kanály?
Jé, tady maj stejný obchoďáky jako u nás. I v Benátkách,
člověče, kdo by to řekl...
- KAREL Pepiku, podívej, Canal Grande.
- PEPIK No jo... to je skoro jak u nás na Moravě. Akorát to mají špinavější.
Asi do toho i serou, ti taliáni.
- KAREL Nechceš se svézt na gondole?
- PEPIK Dej pokoj.
- KAREL Máme to v zaplaceným programu.
- PEPIK Já bych si dal radši nějaký italský víno.
- KAREL To tam nemáme.
- PEPIK To jsem si myslel.
Skočím do obchoďáku.

II. BIENÁLE

Výstavní prostor. Na zdech loďky Karla a také exponát italského umělce Di Pietra sestavený z věcí nakoupených v obchodním domě.

Technici zavěšují Karla pod strop galerie. Sleduje to Pepik s Majkou. Ti dva si opravdu nemají co říct, jenže Pepik pořád otravuje.

- PEPIK A je to někdo slavnej? (ukazuje na exponát italského umělce)
- MAJKA Jo. Asi jo.
- PEPIK A jak moc slavnej?
- MAJKA Ježiš, já nevím, normálně.

PEPIK Normálně?
MAJKA Jo.
PEPIK To je za kolik? Sto tisíc?
MAJKA Já nevím... půl milionu.
PEPIK Půl milionu je normální?
Bavíme se v eurech, jo?
MAJKA Byl jste někdy v Benátkách?
PEPIK Ne.
MAJKA A nechcete si je prohlídnout?
PEPIK S váma?
MAJKA Ne, beze mě.

Pepik odchází, je zklamaný.

KAREL Proč musím být tady nahoře?
MAJKA Kvůli záběru.
KAREL Aha.
MAJKA Vadí vám to?
KAREL Ani ne.

III. ROZHOVOR

Karel je hvězdou zavěšenou v prostoru. Nasvícený. Oslňovaný blesky fotoaparátů. (to neznámá, že musí ve scéně účinkovat nějakí reportéři) Vzduchem létají otázky v angličtině, italštině, japonštině i slovenštině. Simultánně překládané. Karel nerozumí ani slovo, vypráví suverénně svůj příběh bez ohledu na dotazy.

Mezitím přijde Pepik a ve druhém plánu vybalí z velkého batohu svůj nákup ze supermarketu. Vedle instalace italského umělce sestaví během rozhovoru Karla úplně totožnou instalaci.

Otázka: John Update, Flash. Nebojíte se turistifikace svého díla, které by pak mohlo nést stigma nánosu prázdné slupky? Zvláště tady, v Benátkách? Víte, co myslím? Jde mi o kauzální degradaci příčinného typu.

KAREL Já si takhle vyjdu k vodě. A my tam máme bobry. A já už z dálky vidím, že je tam nahlodanej strom. Jdu k němu.
(*předvádí ve vzduchu*)
Odloupnu kus kůry a dokončím tak práci po těch bobrech. Nebo spíš oni to začnou, já pokračuju. Mezitím je totiž vyplaším. Já bych řekl, že bobr je prostě škodná.

No a když ty bobry zaženu... on takovej bobr umí bejt i agresivní, to možná nevíte, ale zkuste mu zkřížit cestu a postavit se mezi něj

KAREL a samici. Nebo mezi samici a malý bobry. To potom nestačíte utíkat. Honil tady vůbec někdy někoho bobr? *(rozhlíží se)*

Otázka: Kaira Ben Nemsí, Art for all, Česko. Jak dlouho jste přemýšlel o prostorové strukturalizaci výstavy? Byla to vaše autonomní predikce nebo šlo o systémovou kooperaci s ideemi implementovanými z extravilánu po intervenci subkulturních subjektů vaší kurátorské crew?

KAREL No zkrátka, když se povede ty bobry zahnat, můžu si nabrat kusy kůry. Ono to vypadá jednoduše, jakože jdete do lesa a nasbíráte šišíky, jenže u nás žádný lesy nejsou. Byly tam lužní, ale teď už je to špatný. Jsou tam stromy, ale určitě ne jehličnatý, spíš habr, akát, olše, sem tam lípa, vrba. Takže já bych nikdy nerval kůru ze zdravejch stromů. Ale že tam máme ty bobry, tak díky tomu si to dovolím. Ty stromy už jsou tak narušený, že pak padají, takže to není žádná škoda.

Otázka: Luis Armstrong, New York Times. Co ekologické aspekty vaší tvorby?

KAREL Asi každého zajímá, z které kůry se ty loďky dělaj nejlíp. Někdo si to možná nechává pro sebe, já ne. Já takovej nejsem. Trvalo mi to dvacet let, než mi došlo, kterej strom je na takovou loďku nejlepší. Jenže pak přijdete na to, že je vlastně jedno, z jakýho stromu loďku vyřezete. O materiál nejde. Nakonec si s každým poradíte. Musíte tomu jenom přizpůsobit techniku. Dávat si bacha. Abyste ji nerozломili. Proto je dobrý mít materiál i do rezervy. A taky je důležitý, abyste se neřízli. Nůž je přitom nutný udržovat ostrej. To je základ. Bez ostrýho nože si neuděláte ani vrbovou píšťalku. Natož loďku. To můžete rovnou vyhryzat jako ti bobři.

Zatímco zavěšený Karel vypráví o loďkách, Pepik nerušeně montuje falešnou instalaci italského umělce.

Otázka: Stefan Popov, Russia Today, Zahrnujete do svých vlivů i ruské konstruktivisty?

KAREL Dělán to takhle dvacet pět let. Ode dne, kdy odešla Marie na věčnost. Utopila se. Každý den si ji takhle připomenu. Jdu se projít, najdu kus kůry, vyřezu loďku, dám na ni vlaječku, pošlu do moře. Za ní. Často se mě lidi ptají, co když žádnou kůru nenajdu. No a o tom už jsem právě mluvil, že je potřeba mít nějaký zásoby. Pak vás nepřekvapí ani zima. Kůra výborně hoří. Teda když je vysušená. Mokrý akorát zanesse kamna.

Já jsem chtěl být námořníkem, ale nikdy jsem nebyl. *(zasní se)*
Ani neumím jazyky. Takže já si nakreslím třeba portugalskou vlajku, mám celou encyklopedii, vystřihnu ji a pošlu po proudu.

KAREL Představuju si, že jsem Portugalec a jedu tou novou neprobádanou krajinou...

Otázka: Tatiana Beláková, Art Slovakia, Navazuje vaše umění vědomě na spiritualistické seanční proudy italského neosenzitivismu?

KAREL Možná si říkáte, a co zdymadla? A já říkám, nic. Normálně je překoná. Žádná vodní elektrárna v cestě nestojí. Takže se pluje dál. Nejdřív po Moravě. To je naše řeka. Za dvacet minut se potká s Dyjí. Za tři hodiny se pod Devínem vlejou do Dunaje. Za další dvě hodiny už loďka pluje po Duně. Proplave Budapešť. Dalších dvaadvacet hodin kličkuje Maďarskem. Patnáct hodin rozřezává Chorvatsko od Srbska až všude stříká krev. To přijde loďka o vlaječku. Za dalších dvanáct hodin se ukáže v Bělehradě. Ale nejdelší úsek ji teprve čeká. Duněrea se musí pracně dostat mezi půlky Rumunska a Bulharska. Trvá to pětatřicet hodin. Den a půl ve vlhku a teple. Ale pluje dál. Kůra se nemá jak utopit. Pak už jen dvacet hodin a je v deltě u Galati.

Nikdo se ani nepohne, je ticho, všichni poslouchají vyprávění Karla.

KAREL Deset dnů cesty a je v Černém moři.

To znamená, že já když ráno vstanu, vím, že do cíle dorazila další loďka, kterou jsem vypouštěl před deseti dny. Ale nemůžete mě brát za slovo. Někdy je sucho a moc to neteče. Nebo je větší proud. Někdy se zasekne v zátoce a tam ji to třeba měsíc zdrží. Nebo je povodeň a skončí u někoho na dvorku. Ale to je taky dobře.

Karel se spokojeně rozhlédne. Řekl už všechno. Všem se uleví.

KAREL A teď potřebuju na hajzl. Nutně.

LINA *(vystupuje ze tmy)*

Děkujeme všem za otázky, teď už nás prosím omluvte...

Technici spouští Karla zpátky na zem. Štáby balí, Lina jde ke Karlovi.

LINA Slyšel jste tu tlumočnici?

KAREL Jakou? Jo, tamtu? Ne. Ale viděl jsem ji dobře.

LINA Vám nešel signál do ucha?

KAREL Jako do toho sluchátka? Já jsem si to vyndal, ona do toho kecala nějaká ženská, nemohl jsem se soustředit.

LINA Pane bože...

Karel odchází na toaletu. Pepik dodělává poslední úpravy své kopie instalace. Do místnosti vbíhá pracovník ostrahy a zatýká Pepika. Ochranka se ptá anglicky Liny, jestli toho člověka zná, ta říká: Nikdy jsem ho neviděla. Pepika odvádějí. Ve dveřích se potkává s Karlem.

KAREL Pepiku... *(pro sebe)*

Pracovníci ostrahy odstraňují původní instalaci v domnění, že je to ta falešná. V expozici zůstane jen Pepikova kopie.

Karel s Linou zůstanou sami.

LINA Vy jste šílenej...

KAREL Půjdem na lodičky? *(nabízí jí rámě)*

Lina se zavěsí do Karla, odcházejí za romantikou.

-

7. UMĚLEC

I. KONEC

Kavárna Bohéma.

Lina sedí u stolku s Majkou. Odpovídá jí, ale myšlenkami už je jinde.

MAJKA Celý mě to mrzí.

LINA *(bez zájmu)*

No jo...

MAJKA Ten rozhovor v Benátkách měl fantastickéj úspěch. Přeložili to do angličtiny, francouzštiny i španělštiny... Psali o tom přední teoretici. Vyšel velkej článek v Artende plus. Oslava talentu. Jeho i tvýho.

LINA Jo? Víš na co je talent? Na hovno. Tak na ty talenty!

MAJKA Na tebe. *(připíjejí si)*

LINA Talente...

MAJKA Možná jsme nemusely tu jeho výstavu kupovat samy. Jenom kvůli tomu, že investoři dočasně ztratili zájem.

LINA Musely. Normálně se to tak dělá, banka na to dává úvěr běžně. Co myslíš, že dělaj bankéři?

MAJKA Já nevím...

LINA Sbíraj umění. Chápu, jak to chodí.
Ale máš pravdu, je to špatný, ta akce neměla proběhnout.
Investoři jsou halt obezřetný. A citlivý na jakýkoli výkyvy. I na stagnaci. Pokud se cena autora nezvyšuje přirozeně, musíš to udělat uměle. A pak se to zase rozjede. Když ostatní viděj, že se prodává.

MAJKA Ale ono se to nerozjelo...

LINA Ono se to totiž rozhodovalo už na tom bienále.

MAJKA Myslíš, jak ho Gothart přesvědčil, ať jdou ty jeho lodičky pouštět na Canal Grande?

LINA No. To se mu strašně líbilo. A pak ten magor s tou falešnou instalací. To byla mezinárodní ostuda. I když tu jsme spíš využili v náš prospěch. Hodně se to publikovalo.

MAJKA A co teď teda?

LINA No nic.

MAJKA Kde jsou?

LINA Ty loďky nebo Károly?

MAJKA Obojí.

LINA Loďky v jadranu a mistr doma v tý svý zapadlý prdeli. Přestalo ho to bavit.

MAJKA To je škoda. Francouzi ho pořád berou.

LINA Co s Francouzema? Už sto let nemaj na nic vliv.

MAJKA Takže to definitivně balíš?

LINA Už mám v plánu někoho jinýho.

MAJKA Koho?

LINA To ti ještě nemůžu říct. Ale je to ženská.
S chlapama to dneska nemá cenu.

MAJKA A se mnou to má cenu?

LINA Ale jo. Akorát si dej jiný jméno.

MAJKA Proč?

LINA Majka je prostě infantilní. To je paštika. Nikdo nechce dělat světovou přehlídku s domácí paštikou.

MAJKA Aha. Tos mi nemohla říct dřív?

LINA Promiň, nechtěla jsem ti do toho kecat. *(je zasněná)*

MAJKA A co kdybych třeba byla Marlen?

LINA Co?

MAJKA Marlen.

LINA Jo, dobrý.

MAJKA Takže je to lepší?

LINA Jo, určitě. Všechno je lepší než Majka.

MAJKA Lina a Marlen. To zní líp. LIMA crew.

MAJKA Seš smutná, že nemáš děcka?

LINA Jak to myslíš? *(překvapená)*

MAJKA No, normálně.

LINA Jak to souvisí s Károlym?

MAJKA Nijak.

LINA A jak bych to s nima asi dělala?
MAJKA Tak promiň.
LINA Každopádně teď už je to stejně jedno. Mám po sezoně.
MAJKA Proč?
LINA Proč? Víš, kolik mně je?
MAJKA Ne.
LINA Tak vidíš.

MAJKA Můžu se tě ještě na něco zeptat?
LINA Na manžela?
MAJKA Ne.
LINA No?
MAJKA A tys od začátku věřila?
LINA Jako v Károlyho?
MAJKA No, v sílu jeho umění.
LINA Tomu bys nerozuměla. A to je dobře.
MAJKA Prosím?
LINA Nemusíš všemu rozumět. Není to zdravý.
MAJKA Aha.
A tebe už fakt nezajímá?
LINA Hele, mě to zajímá, když to má progres, potenciál.
Když jde ta linka nahoru. A ta jeho se zlomila. Subjekt nespolutracuje. A bohužel ještě neumřel, takže ho musíme brát v potaz.
MAJKA Takhle nemluv...
LINA Ale jo, objevila jsem ho moc brzo. A než umře, ztratí potenciál.
Kdybysme pracovali rovnou s pozůstalostí, jsme teď všichni za vodou. Máme novýho Kupku. Měla jsem počkat, až umře. Ale je v takový kondici, že bych se toho možná nedožila. Můžeš ještě vylízat misky, jestli chceš, ale pro mě už to není výzva.
MAJKA Vylízat misky...
A co teda dělá ty věci zajímavějma?
LINA Tak vždycky je to kombinace různých faktorů. Chlapa si taky nevezmeš jenom proto, že je krásnej. Musí bejt i schopnej. Ale jó, viděla jsem v tom nějaký archetypální principy, věřila jsem, že to bude mít úspěch.
MAJKA A už nevěříš?
LINA Je zasekej, co chceš dělat. Hele, já zas nejsem taková mrcha, jak si možná myslíš.
MAJKA Já vím.
LINA Nepůjdu prostě přes mrtvolu. Nechce, tak nechce.
MAJKA To je škoda.
LINA S ním nepohne nikdo.
MAJKA Třeba jo.

MAJKA Mám pocit, že měl pro mě slabost. Akorát jsem neměla tolik času jako ty. Víš, jako bejt s ním.

LINA Hele, tak víš co? Abys neřekla, že jsem sólistka. Když se ti podaří ho překecat, je jenom tvůj.

MAJKA Fakt?

LINA Jo. Budeš jeho hlavní kurátorka, budeš rozhodovat o veškerým provozu.

MAJKA Tak já to zkusím. Ale nic neslibuju.

LINA Ale z případného zisku nám nejdřív zaplatí tu ztrátu.

MAJKA Jasně... *(je veselá, utíká pryč)*

LINA Počkej... to je blázen... *(dopíjí skleničky)*
Pane vrchní, platím...

ČÍŠNÍK *(znuděný hlas ze zákulisí)*
Na baru.

LINA Bože, to je podnik... *(odchází)*

II. MÚZA

Před chatrčí Karla.

Majka stojí naproti Karlovi. Rozhodla se s ním vyspat, slíbil jí za to, že bude pokračovat v kariéře. Dívají se na sebe.

MAJKA A jste si jistej?

KAREL Naprosto.

MAJKA Opravdu bude stačit jednou?

KAREL Přísahám, že stačí jedno číslo.

MAJKA A nikomu to neřeknete.

KAREL Komu bych to povídal, rybám? A Pepik by mi to nevěřil.

MAJKA A pak budete zase tvořit?

KAREL Jo.

MAJKA Já nevím.

KAREL Já z toho taky nemám radost, že to skončilo takhle. Ráz na ráz.

MAJKA Tak proč jste to neřek Lině?

KAREL Copak s ní byla nějaká řeč? Zajímaly ji jenom prachy.

MAJKA To jí křivdíte.

KAREL Dobře, tak ještě sláva. A taky byla našťvaná, jak jsme poslali tu expozici k vodě.

MAJKA Já to teda udělám. Ale jenom kvůli vám.

Majka se svléká. Jdou dovnitř. Karel se vrátí do mládí a užije si bouřlivý sex s mladou bohyní. Majka při tom doufá, že Karel nepřestane tvořit. Po animálním zážitku se jdou ven nadýchat čerstvého vzduchu.

KAREL Krásnej vzduch (*je spokojený, takhle úžasně už mu dlouho nebylo*)
A to ticho. Jenom žáby.
MAJKA Tak co, jaká jsem byla?
KAREL Dobrá.
MAJKA Užil jste si to?
KAREL Užil.
MAJKA A co?
KAREL Co?
MAJKA Budete teda pokračovat?
KAREL Kdykoli si budete zase přát.
MAJKA Jako v tvorbě.
KAREL Nebudu, už jsem vám to říkal.
MAJKA Ale to je zrada! Vy jste mě podvedl!
KAREL Já to tak neberu. Jinej by v mém věku i vraždil, aby si mohl zapíchat s takovou krasavicí. Fakt to bylo moc hezký. Rozhodně nemám žádný výčitky, jestli vám jde o tohle. Možná to bylo naposledy. Nechci pak na smrtelný posteli litovat, že jsem toho nevyužil.
MAJKA Prasáku!

Majka utíká s pláčem pryč. Karel si zapálí dýmku.

III. UMĚLEC

Stále před chatrčí Karla.

Karel si prozpěvuje, má povznesenou náladu. Přichází Pepik. Sedá si vedle něj.

PEPIK Karlíku, a co teď budeš dělat?
KAREL Ještě nevím. Díval jsem se, že kousek po proudu rostou takový krásný vrby. A už jsou suchý...

Asi budu sázet stromy. Ty mrchy bobři už skoro všechno sežraly. Teď, když už se můžou lovit, má to cenu. Když vysadím každě den jeden strom, ono se to nezdá, ale víš, kolik to je za tejdě? A za měsíc? Dá-li Bůh, za rok to bude 364 stromů. To už je slušnej lesík, ne?

Hele a za každě vysazenej strom si udělám čárku. Chceš to vidět? Nakonec budu mít celou zeď plnou čárek. Ale hlavně... hlavně za tím bude opravdovej příběh.
PEPIK Ty mluvíš zase tak divně. Ty dvě už nepřijdou?
KAREL Nevím. Asi ne. Myslím, že jsou našťvaný.
PEPIK Ta druhá nevypadala moc spokojeně, když odtud utíkala.
KAREL Ženský...
PEPIK Neví, co chtěj.

KAREL Tys nás šmíroval, co?
PEPIK Co si to o mně myslíš?

Já ti tak závidím.
Co ty stromy? Budeš je teda sázet?

KAREL No.
PEPIK A máš lopatu?
KAREL Na co?
PEPIK A jak budeš dělat díry?
KAREL No jo. A ty bys mně půjčil?
PEPIK Ale jo, půjdu s tebou.
KAREL Je fakt, že mi to dlužíš za ty Benátky.

PEPIK To bylo moc hezký, jak jsi to tam na tom bienále řekl. O Marii. O těch loďkách, jak plujou do moře.

KAREL Díky.
PEPIK A přitom víš, že hned za rohem je Gabčíkovo.
Nemůžou se přes ně dostat. Teda pokud bys je nepřenesl.

KAREL Já vím. Budou lepší ty stromy. Marie je stejně v zemi. Tak k ní budou natahovat ruce. Ponesou jí vzkaz ode mě... Stejně se za ní už brzo chystám.

PEPIKU Nesýčkuj.

KAREL Ty, Pepiku...
PEPIK No?
KAREL Já jsem tak šťastnej.

-konec-